

KVALITETA ZNAKOVA PRIDONOSI SIGURNOSTI I ZAŠTITI ZDRAVLJA NA RADU

UVOD

Temeljni strateški cilj poduzeća je osigurati uvjete za zdravo radno mjesto, tj. za siguran rad u uvjetima koji ne oštećuju radnikovo zdravlje. Osnovna obveza svakog poslodavca je provedba zaštite na radu u svim dijelovima organizacije rada i u svim radnim procesima. Prema Zakonu o zaštiti na radu (u daljnjem tekstu: Zakon) određeni su zahtjevi koje poslodavac mora izvršiti, a vezani su sa sigurnošću i zaštitom zdravlja na radu. Temeljna mjera Zakona je izrada procjene rizika prema kojoj se mora osigurati najveći stupanj kvalitete sigurnosti i zaštite zdravlja radnika na radu te moraju biti uključeni i ostali procesi kojima poslodavac mora težiti, odnosno najvećoj kvaliteti, a ne samo zadovoljavanju odredbi Zakona. Ako se zaštita na radu provodi kvalitetno, moguće je izbjeći, odnosno smanjiti ozljede na radu ili ih svesti na najmanju moguću mjeru. Kvaliteta sigurnosti i zaštite zdravlja na radu rezultira višom produktivnošću, učinkovitošću, kvalitetom rada, kvalitetom pruženih usluga i profitabilnošću.

Ako poslodavac vodi brigu o sigurnosti i zaštiti zdravlja na radu, tada pridonosi konkurentnosti koja je determinirana **kvalitetom**, i to kvalitetom: pregleda i ispitivanja okoliša, strojeva i uređaja s povećanim opasnostima, električnih instalacija, gromobranskih instalacija, stabilnih instalacija za dojavu i gašenje požara, izrade

procjene rizika, osposobljavanja iz zaštite na radu, te kvalitetom osobnih zaštitnih sredstava i znakova sigurnosti. Primijeni li se sve navedeno kvalitetno, rezultat su zdravi i motivirani radnici.

ZNAKOVI SIGURNOSTI

Prema članku 53. Zakona o zaštiti na radu, poslodavac je obavezan na mjestima rada i sredstvima rada trajno postaviti sigurnosne znakove na vidljivim mjestima. Ako znakovi nisu dovoljni za djelotvorno obavješćivanje radnika, poslodavac je obavezan postaviti pisane obavijesti i upute o uvjetima i načinu uporabe sredstava rada, opasnih kemikalija, bioloških štetnosti te izvore fizikalnih i drugih štetnosti na radu.

Postavljanje različitih znakova, natpisa i uputa u radnom prostoru ili pogonu u kojem se obavljaju pojedini poslovi odavno je postao uobičajeni način obavješćivanja radnika o opasnostima, zabranama, obvezama o potrebama obveznih radnji i postupaka. Slobodno možemo reći da postavljanje znakova u radnom prostoru postoji od nastanka rada.

U ovim trenutno gospodarski i financijski teškim vremenima dobro je znati mudro trošiti novac. Isplati se neki proizvod ili uslugu platiti i više uzmete li u obzir njegovu kvalitetu i dugotrajnost.

Zavod za istraživanje i razvoj sigurnosti opredjeljuje se, odnosno poslovna politika Zavoda je kvaliteta, te usmjerenost na kupca, stručno i kvalitetno obavljanje poslova i zadovoljstvo kupaca su najvažnija vrijednost.

Kvaliteta znakova i naljepnica (u vlastitoj proizvodnji) usklađena je s Pravilnikom o sigurnosnim znakovima (N.N., br. 29/05.), Pravilnikom o standardima za sigurnosne boje i znakove i hrvatskim normama (HRN Z.SO 001 do Z.SO 010). Hrvatske norme izvedene su prema prijedlogu ISO, što znači da sve znakove Zavod za istraživanje i razvoj sigurnosti izrađuje prema načelima koje je odredio ISO/TC 145. Hrvatske norme za znakove sigurnosti utvrđuju:

1. sigurnosne boje
2. skupine (znakovi zabrane, obveze, opasnosti i obavijesti) i njihov grafički prikaz
3. kolorimetrijska i fotometrijska svojstva materijala.

Znakovi sigurnosti izrađuju se kombiniranjem boja sigurnosti, geometrijskih oblika i kontrastnim bojama kako je prikazano u tablici:

Boja sigurnosti	Geometrijski oblik	Kontrastna boja	Boja grafičkog simbola ili teksta	Značenje ili svrha	Primjeri primjene
Crveno	○	BIJELA	CRNA	Zabrana	Znakovi zabrane Znakovi zaustavljanja Isključivanje u slučaju opasnosti
	□	BIJELA	BIJELA	Zaštita od požara	Označavanje u zaštiti od požara, vatrogasna oprema
Žuto	△	CRNA	CRNA	Opres! Moguća opasnost	Upozorenja na opasnost (vatra, eksplozija, zračenje, kemijsko djelovanje itd.) Upozorenje na prepreke, opasne prijelaze
Zeleno	□ □	BIJELA	BIJELA	Bez opasnosti Obavijest Prva pomoć	Vozilo za hitnu pomoć Izlaz u slučaju opasnosti Tuševi za hitnu uporabu Stanice za hitnu pomoć Skloništa
Plavo	○	BIJELA	BIJELA	Naredba Obaveza	Obaveza nošenja osobnih zaštitnih sredstava, zaštitne opreme Telefonske kabine
	□	BIJELA	BIJELA	Uputa ili obavijest	

Osnovno polazište je da Zavod za istraživanje i razvoj sigurnosti izrađuje znakove sigurnosti za označavanje radnog prostora, pa stoga svojstva kvalitete trebaju biti u skladu s normama. Na takav način njihova uloga mora poslužiti da se postigne najveća moguća sigurnost na radu te zaštita radnika od bilo kojeg nepredviđenog događaja. Ovakvim pristupom postiže se koncept potpune kontrole kvalitete.

Zavod za istraživanje i razvoj sigurnosti polazi uvijek od zahtjeva i očekivanja kupaca, prati zadovoljstvo kupaca. Potom slijedi analiza potreba i očekivanja kupaca, a zatim učinkovita obrada narudžbi u najkraćem mogućem vremenu, dobra međuorganizacijska komunikacija, brzo i djelotvorno rješava sve pritužbe ili reklamacije kupaca ako ih ima.

Prema dosadašnjim saznanjima, Hrvatska je momentalno u velikom zaostatku što se tiče kvalitete izrade znakova sigurnosti u odnosu na Europu. Tiskaju se znakovi koji nisu u skladu s normama tako da se nudi svašta i po niskim cijenama. To uzrokuje da znakovi nisu otporni na vremenske uvjete (vjetar, kiša, sunce) zbog čega imaju kratak rok trajanja. Isti slučaj je i s naljepnicama koje se često ispisuju na digitalnim pisačima tako da se odlijepe s površine u kratkom vremenu.

Znakovi sigurnosti moraju se postaviti u gotovo svim područjima gdje se radi, moraju biti prepoznatljivi po visokoj kvaliteti, i to izdržljivosti i postojanju boja. Svi znakovi sigurnosti koji se upotrebljavaju u Republici Hrvatskoj nalaze se na www.zirs.hr te u ZIRS-ovom katalogu koji obuhvaća 15 područja i oko 700 piktograma te u njegovim redovitim dopunama.

ZAKLJUČAK

Svako poduzeće koje želi opstati, te biti konkurentno kako na domaćem tako i na vanjskom tržištu mora prihvatiti kvalitetu kao strateški cilj. Kvaliteta u zaštiti dosta se zanemaruje i u drugom planu je kod poslodavca. Kvaliteta u zaštiti treba biti ključna u postizanju što bolje sigurnosti i zaštite zdravlja na radu. Često se čuje da certifikat ISO 9001 omogućuje, odnosno jamči opstanak na tržištu i poboljšava povjerenje kod kupaca. ISO 9001 upućuje na to da tvrtke posluju ispunjavajući zahtjeve koje propisuje norma. U procesu davanja nekih usluga i proizvoda treba voditi računa o zadovoljstvu kupaca, odnosno treba nastojati konstantno unapređivati svoje usluge.

Postoje mnogi faktori koji sprečavaju kvalitetu zaštite na radu, a jedan od njih je i **cijena**.

Visoka kvaliteta, vrhunska usluga i niske cijene. Da li je to moguće? Nije.

Zavod za istraživanje i razvoj sigurnosti orijentiran je na visoku kvalitetu i vrhunsku uslugu. Kad kažemo visoka kvaliteta znači puno toga, za znakove sigurnosti to je vrhunska plastika i originalne boje koje jamče dugi rok trajanja. Kada netko kaže da je našao proizvod koji je upola jeftiniji, nije svjestan da to baš i nije tako. U praksi se događa da se znakovi sigurnosti istroše za manje od godine dana ili ispuca plastika ili se odlijepi naljepnica. To se događa samo zato jer je poslodavac tražio najpovoljniju ponudu. Takva ponuda na kraju je nepovoljna, jer se znakovi i naljepnice u kratkom vremenu moraju zamijeniti novima.

Ako poslodavac provodi kvalitetnu zaštitu na radu, imat će zdrave i zadovoljne radnike.

*mr. Ramiza Vidović, dipl. ing. sig.
ZIRS d.d., Zagreb*